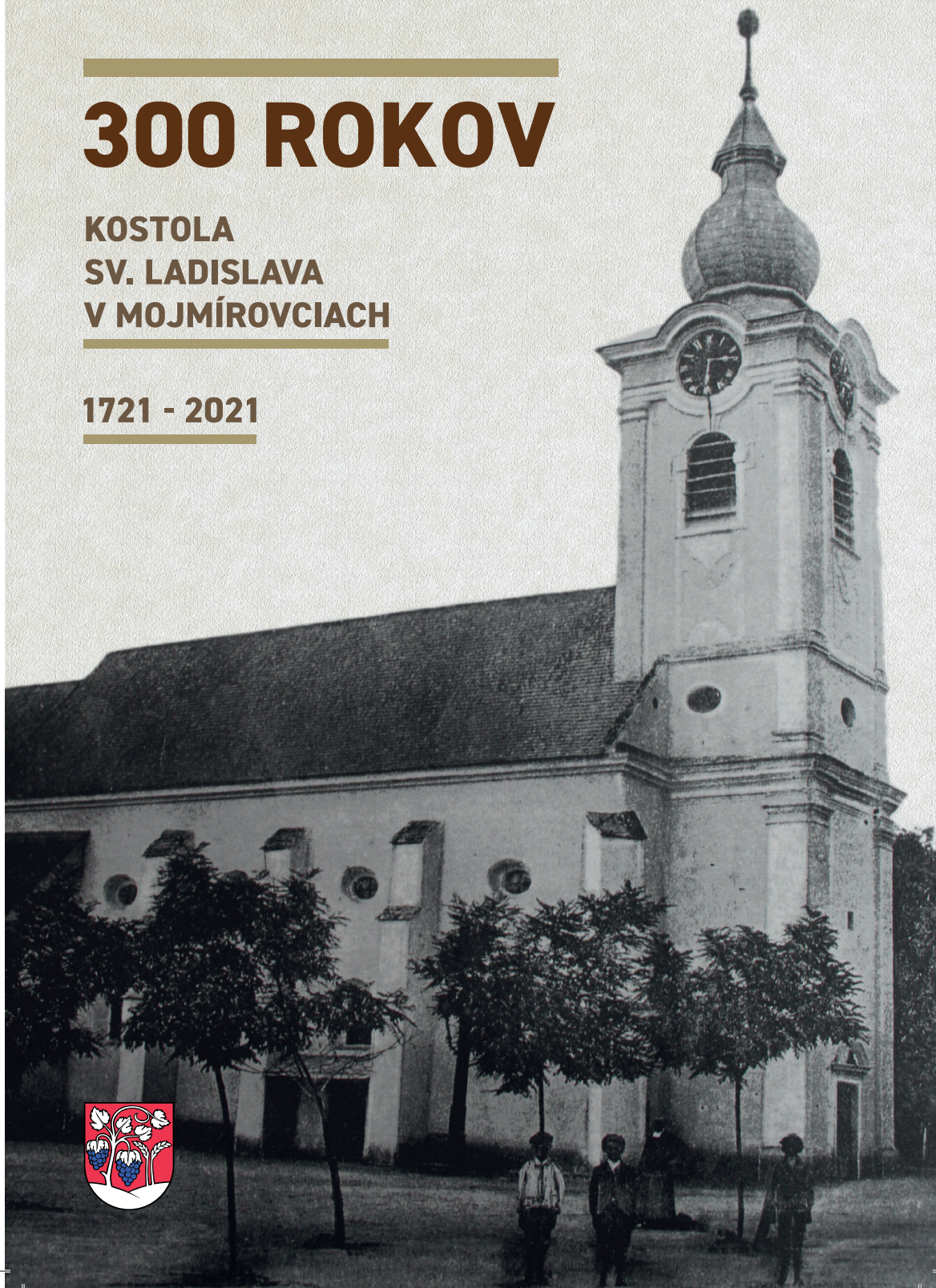

300 ROKOV

KOSTOLA
SV. LADISLAVA
V MOJMÍROVCIACH

1721 - 2021

300 rokov kostola

Kostol v Mojmírovciach oslavuje! Bude o ňom písané i hovorené mnoho. Chcem ponúknuť pár osobných úvah, získaných múdrych viet i niekoľko výziev a otázok. Azda najdôležitejšia otázka ohľadom kostola znie: „Čo pre teba znamená tvoj kostol?“

Miesto, kde môže byť človek viac naladený na Boží hlas, na Božie pôsobenie. Dom Otca - je zároveň domácim priestorom pre všetky jeho deti. Prežívame dostatočne túto pravdu? Sme bratia a sestry - súrodenci - deti toho Najlepšieho Otca. Svedčíme o tom v chráme i mimo chrámu? Domov nie je až tak označením pre hmotnú stavbu, ako pre vnútornú atmosféru rodiny.

Kostol je dom, kde sa dá nájsť odpustenie, kde sa nájde hlboké pochopenie, skutočná a nefalšovaná láska. Je to miesto, kde je krásne byť sám so sebou, kde ticho nedesí, ale môže byť hlbokým zážitkom vlastného tajomstva. Ježiš je v kostole

najstarší občan tejto obce, nedištancuje sa od nás, on je ten najväčší poklad v kostole.

Kde sa dajú viac a lepšie utvárať pravé hodnoty v našich srdciach a v našich vzťahoch?

Miesto prijatia do Božej rodiny - sviatosťou krstu, miesto rozvoja viery. Kostol je v službe nášho krajsieho a ľudskejšieho života. Miesto, kde môžem prosiť v útrapách, radovať sa v šťastných chvíľach, ďakovať i odprosovať.

Koľko úprimných slov lásky snúbencov počul náš kostol? Ale Učiteľ v bohostánku chce nielen sobášiacich sa neustále učiť obetavej láske. Ak nie sme milovaní, kde nájdeme silu iných líubiť?

Odprevádzame do večnosti našich drahých, otvárame tu myšlienky na život v Božom kráľovstve, posilňujeme sa na

životnej púti do domu Otca. Ježiš je živý chlieb – pokrm pre dušu – toto tajomstvo sa veľmi často slávi v našom chráme. V chráme môžeme precítiť, že pred Bohom sme zjednotení – nezáleží na veku, vzdelaní, bohatstve, iných rozdieloch... Ježiš dokáže zjednocovať bez uprednostňovania.

viacerých svätých - zobrazených i spomínaných. Sme vtiahnutí do príbehov o Božej náklonnosti k svetu. Pridajte si aj svoje odpovede... Nech nás tieto slová i všetky príspevky k hlbšiemu poznaniu o kostole vedú bližšie k priateľstvu s Ježišom. Na to je kostol kostolom.

Verím v spoločenstvo svätých – v kostole sme pri milujúcej Matke Márii, a aj blízko

**Jozef Marko, správca farnosti
v Mojmírovciach**

523.
Anno 1718 die 31 Maij ingressis Pinaribus
Lapni per Illustrissimum Dominum Ladislaum Borovszky
Ettm. Duxinensem Canonium Titularem, et Noviter erig-
enda Ecclesia S. Ladislai Regis Hungariae, cum Ecclesia Ill-
lustrissimus Dominus Ladislaus Hanjady sub Matris sacrae
Reformationis, et integro edificari curavit.
Anno 1721 ead. Ecclesia per Illm. et Excellentissimum Dominum
Dominum Georgium Gyllini Prisdurum Titularem et
Pedagogum Majorem Civitatis Trigore Capitanus Thos. die
29 Julij Dominica octava post Pentecosten consecrata
unde Dedicatio Dominica ead. tenet recuret. *Arch. Cerny*
Fui Petrus...

Legi, et pro conficiendo Schematismo
diocesano praenotari 9. Apr. 1867.
Alonius (Sergeo)
Lar. vpp. *Normeny*

Z histórie Kostola sv. Ladislava v Mojmirovciach

Súčasný kostol sv. Ladislava v Mojmirovciach mal svojich predchodcov. V donačnej listine z roku 1409 sa spomína, že nitriansky kapitán a vlastník vtedajších Mojmirovciach Ladislav, syn Pavla zvaného Fodor, v súlade s testamentom svojho otca odovzdal donáciu pre oltár Panny Márie v miestnom kostole zasvätenom sv. Štefanovi. Podľa zdrojov Štátneho archívu v Nitre stál v Urmíne (od roku 1948 Mojmirovce) v stredoveku farský kostol zasvätený Panne Márii. Ani o tomto starom kostole nemáme dostatok informácií, pretože bol až na kaplnku Panny Márie zbúraný. Stalo sa tak v dôsledku poškodenia počas tureckých vojen. Súčasný kostol začali stavať v jeho blízkosti. Dobudovaný bol v roku 1721 pod patronátom Ladislava Hunyadyho. Na jeho počesť bolo zvolené i patrocínium sv. Ladislava. Koncom 18. storočia bola zbúraná aj kaplnka a príslušný cintorín bol zrušený. Kostol sv. Ladislava bol vyhlásený za kultúrnu pamiatku 2. 10. 1963.

Regionálny historik Pavol Takáč spomína: „Budova kostola bola po tureckých vojnách v žalostnom stave. Už v roku 1693 dal urobiť na vlastné trovy farár Radváni nový oltár. V roku 1709 zemianka Klára Majténiová darovala na obnovu kostola 100 zlatých. Keď prišiel do Urmína nový farár Ondrej Ernai, práce na prestavbe kostola sa urýchlili. O situácii v dedine napísal: „Na starom cintoríne pri kostole, ktorý je ohradený múrom je aj veľmi stará kaplnka, obnovená z dobroty Antona Huňadyho. Je to otvorené sanktuárium, ktoré dal spredu zamurovať a má aj peknú vežičku ako okrasu. Stav farnosti je zlý, fara je nevyhovujúca, kňaz býva v sedliackych domoch a pomery v dedine sú biedne.“

Pavol Takáč ďalej píše: „Prvý krok prišiel už 31. mája 1718, keď položili a posvätili základný kameň na jeho obnovu. Posviacuku vykonal nitriansky kanonik Ladislav Söréni, ale už so zmeneným patrocíniom

pre budúci kostol. Pretože stavebníkom a patrónom nového kostola bol zeman Ladislav Huňady, tak vybrali za patróna svätého Ladislava, uhorského kráľa. Práce na kostole trvali tri roky a slávnostnú posviacku už nového kostola vykonal 29. júla 1721 ostrihomský svätiaci arcibiskup Juraj Giláni.“

Peter Keresteš vo svojej publikácii *Medzi starým a novým* píše:

„Huňady na stavbu kostola povolal murárov a tesárov z Viedne. O dva roky neskôr už stála hrubá stavba, ktorá vrátane stavebného dreva, tehál a remeselníckej roboty stála 2535 zl. 86 den.“

V tejto publikácii sa tiež dočítame: „Starým múrom ohradený cintorín spolu so zmiernenou kaplnkou, spomínané farárom Ernaiom, zostali napokon stáť aj pri novom kostole sv. Ladislava, ale neskôr bola kaplnka zbúraná, cintorín zrušený a presťahovaný na miesto dnešného hlavného cintorína pri Taurise. Zrušenie starého cintorína pri kostole v polovici 70. rokov 18. storočia súviselo už s jozefínskym nariadením o zakladaní cintorínov. P. Keresteš ďalej o kaplnke píše: „Kaplnka stojaca na cintoríne vedľa nového farského kostola bola posledným zvyškom starého a vyššie spomínaného kostola Panny Márie. Totožnosť patrocínia tejto kaplnky s patrocíniom, teda zasvätením pôvodného kostola, dosvedčujú zmienky z najstaršej matriky. Zároveň dokladajú, že v tom čase slúžila ako krypta. Keď v roku 1730 zomrel zeman Imrich Ťrméni, bol 20. júla pochovaný práve do kaplnky Panny Márie... Z majetkového súpisu panstva sa dozvedáme, že v roku 1740 dal túto kaplnku (antiqua capella) zrekonštruovať zemepán Anton Huňady. Spomína sa na nej aj pulchra turricula, pekná vežička.“

P. Keresteš spomína aj zariadenie nového

ho kostola: „Hlavný oltár nového kostola bol zasvätený sv. Ladislavovi, uhorskému kráľovi. V kostole sa nachádzali bočné oltáre, zasvätené Panne Márii, sv. Anne, sv. Štefanovi a pod. O tieto oltáre sa starali ich patróni, najčastejšie predstavitelia štyroch urmínskych cechov, alebo niektorý zo zemanov. Dnešný oltár zaobstaral gróf Imrich Huňady v roku 1879. Jeho posviacka bola veľkolepá. Svätí sám ostrihomský arcibiskup a prímás Ján Šimor, hlava katolíckej cirkvi v Uhorsku.“

Vysviacka oltára sa uskutočnila 6. novembra 1879 za pôsobenia farára Jozefa Brühla, ktorý na fare v Urmíne pôsobil od 10. mája 1879 až do svojej smrti v roku 1898. Na ústrednom oltárnom obraze je zobrazený sv. Ladislav ako rytier na koni. V hornej časti oltára je obraz Nanebovzatie Panny Márie. Súčasťou oltára sú sochy svätcov sv. Gerharda, sv. Imricha a sv. Štefana, ktorí boli kanonizovaní počas vlády Ladislava I. v roku 1083, a socha sv. Benedikta z Nursie. V hornej časti oltára sa nachádza socha sv. Alžbety Uhorskej a sv. Márie Magdalény. Pod oltárom je umiestnený bohostánok. Jeden z bočných oltárov je zasvätený Panne Márii. Tento oltár venovali kostolu z vďačnosti frontoví vojaci a urmínski dobrodinci. Po bokoch oltára stoja sv. Jozef s Ježiškom a sv. Terézia z Lisieux. Druhý bočný oltár je zasvätený Božskému srdcu.

O organe sa dozvedáme v knihe P. Keresteša to, že pôvodný organ z čias výstavby kostola mal 6 mutácií. V roku 1810 dal patrón farnosti gróf Jozef Alojz Samuel Hunyady (1773 – 1822) zakúpiť za 4000 zl. do kostola nový organ s 18 mutáciami. Organ zhotovil nemecký majster Valentin Arnold (1747 – 1812), ktorý pôsobil v Trnave, kde v Bazilike sv. Mikuláša stojí aj jeho najznámejší organ na Slovensku. Arnold staval organy nielen na území Slovenska, ale aj na Morave a v dnešnom Maďarsku. Nakoľko Valentin Arnold počas prác na organe pre urmínsky kostol zomrel, or-

gan dokončil jeho syn Jozef Arnold (1780 – 1843), ktorý ho aj v roku 1836 znovu rozobral a opravoval. Opravu financoval gróf Jozef Hunyady mladší (1801 – 1869). Súčasný organ pre kostol dal postaviť v roku 1890 gróf Imrich Hunyady (1827 – 1902) nemeckej firme GEBRÜDER RIEGER Jägerndorf (neskôr Krnov v Čechách). Na stĺpoch arkád pod chórom sú umiestnené sochy sv. Cyrila a sv. Metoda. V kostole sa nachádza aj baroková drevená Pieta, ktorá bola pravdepodobne ešte v inventári kostola zasväteného Panne Márii. Táto socha bola až do roku 1922 súčasťou bočného oltára zasväteného Sedembolestnej Panne Márii. Pozoruhodnou pamiatkou je vitráž zobrazujúca Pannu Máriu s dieťaťom s uvedeným vročením ANNO DOMINI MDXXIII. Vzácnymi zabudovanými prvkami v interiéri kostola sú dve kamenné svätenice.

P. Keresteš sa zmieňuje aj o zvonoch: „V kostolnej veži bol zavesený zvon sv. Ladislava, ktorý bol odliaty v roku vysvätenia kostola na náklady patróna Ladislava Huňadyho. Neskôr pribudol ďalší, ale o niečo menší. Keďže oba ešte na začiatku 19. storočia praskli, dali si Urmínčania neskôr uliati dva nové zvony.“

Väčší zo zvonov bol zasvätený Panne Márii a sv. Ladislavovi, menší sv. Jozefovi. Zvony boli vysvätené v Šali 13. septembra 1842 titulárnym biskupom, opäťom a ostrihomským kanonikom Antonom Majténim. V súčasnosti v kostolnej veži visia zvony vyhotovené v roku 1922, kedy na urmínskej fare pôsobil kňaz Rudolf Bilek. Zvony vyhotovila firma R.MANOUŠEK & SPOL. z Brna.

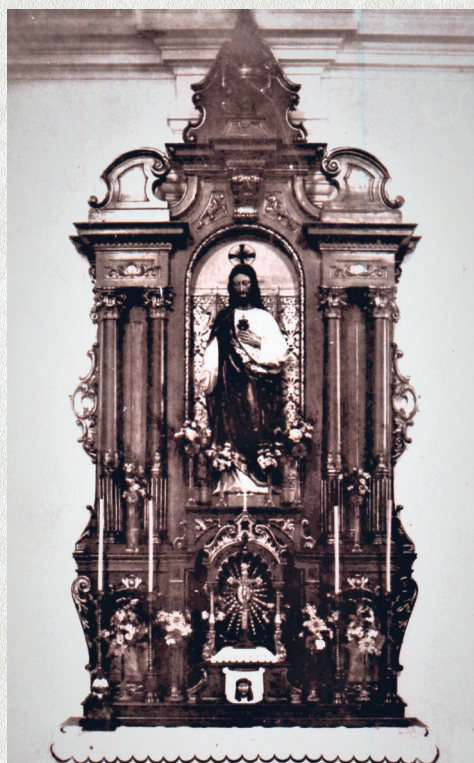
Súčasťou Kostola sv. Ladislava je aj krypta, v ktorej bol v roku 1723 pochovaný cirkevný patrón farnosti Ladislav Hunyady. V roku 1803 bol kostol vykradnutý, o čom sa zachovalo podrobné svedectvo zaznamenané vo farskej knihe z 18. storočia urmínskym farárom Jozefom Alojzom

Berzácim. Udalosť na základe archívnych prameňov opísal v knihe Medzi starým a novým aj P. Keresteš.

Od P. Keresteša sa dozvedáme i o opravách kostola: „Prvú veľkú opravu zažil urmínsky kostol už v rokoch 1750 – 1751. Vtedy sa opravil aj kamenný múr okolo cintorína, postavila sa nová fara a škola. Peniaze na tieto opravy sa čerpali z úrokov základiny, ktorú ešte počas jeho výstavby založil uhorský sekretár Ladislav Huňady, prvý donátor kostola z rodu Huňadyovcov. Z úrokov sa vyplatilo na opravu kostola a cintorína 2040 zl., na stavbu novej fary 1676 zl. 82 den. a opravu školy 1266 zl. 96 den. Zrejme šlo o malú generálnu opravu. Najviac výdavkov šlo na tehly a stavebný materiál, za architekta a murárskych majstrov, pokrývača, maliarov, piesok, farbu, ale aj na rozličné železné predmety, akými boli napr. železné kľúče a pod. Opravili sa aj hodiny na veži kostola.“ Posledné väčšie opravy kostola boli realizované v rokoch 2003 a 2009 – 2011.

**Za Regionálne múzeum Mojmírovce
napísali Edita Filipová a Tatiana Ivanová**

Mystérium kostola

Svätynie sa odjakživa stavali na silových miestach, ktoré boli energetickými žiaričmi génia loci. Aj náš Kostol sv. Ladislava sa vypína na vyvýšenine mestského vršku, ako sa zvyklo toto miesto nazývať. Je dobre viditeľný z každej strany, najmä od juhu a západu. Výsadou a zároveň povinnosťou šľachty bolo aj budovať a udržiavať kostoly. Po uplynutí protihabsburských stavovských povstaní a vojen s Osmanmi sa novo usadení zemanovia Hunyadyovci pričínili o vybudovanie nového kostola. Ladislav Hunyady začal so stavaním nového kostola s patrocinom sv. Ladislava položením a posvätením základného kameňa v roku 1718. Kult sv. Ladislava, uhorského kráľa, ktorého život v 11. storočí sa spájal aj s Nitrou, bol v našom kraji veľmi živý. O jeho udatnosti sa píše v Obrázkovej kronike zo 14. storočia a legendy z jeho života ožívajú na freskách gotických kostolov na južnom a východnom Slovensku.

Oltár

Dnešný oltár, ktorý zaobstaral gróf Imrich Hunyady v roku 1879, stojí v polygonálnom presbytériu a nesie znaky eklektického (zmiešaného) slohu s typickými barokovými prvkami: konzoly s volutami, zalomené rímsy, akantové listy, korintské hlavice stĺpov, girlandy, členitá kartuša s mariánskym monogramom, zuborezový lem, kalichy hojnosti, obetný stôl s tabernákulom (svätostánkom) a kľačiacimi pozlátenými anjelmi po bokoch, krížik s volutami. Samotné sochy svätcov, stojace na sokloch, dynamikou tiel v nadživotnej veľkosti naznačujú pohyb, gesto. Zo zadného pohľadu má ich telo do dreva vydlabanú dutinu so stopami po náradí. Oltárna architektúra siaha až po strop hlavnej lode kostola. Na hlavnom oltári, 10 m vysokom a 4,7 m širokom, je v jeho centre olejomalba sv. Ladislava. Kráľ sedí na koni v bohatom odevu, má plášť z brokátu, ktorý je lemovaný množstvom drahokamov, zopnutý brošňou. Na hlave má korunu so svätožiarou. V pravej ruke drží oštep, ľavou zvierá ohlávku koňa. Bradatá tvár s rozhodným pohľadom korešponduje s expresívnym výrazom konskej hlavy. Po ľavom boku jazdca sa hompáľa šablá v honosnej pošve. Červená čižma v strmeni odráža dobovú módu, ktorá bola ovplyvnená osmanskou odevnou kultúrou. Z tmavého pozadia vystupuje telo psa s červeným obojkom, čo podčiarkuje dynamiku scény. V hornom oblúku obrazu a v ľavom i pravom spodnom rohu maliar umiestnil kartuše s výjavmi zo života sv. Ladislava, napríklad boj s pohanom. Zadný plán obrazu tvorí zväzok lúčov mieriacich na hlavu sv. Ladislava, oblaky. Dolu je situovaný stanový tábor s množstvom kľačiacich

a ležiacich postáv. Môžeme sa domnievať, že ide o vojenskú scénu. Žiaľ, obraz je značne sčernalý, ale jeho poslanstvo nás uistuje, že spravodlivosť víťazí nad zlom. Musíme sa vžiť do doby, kedy spomienky na strašnú okupáciu Uhorska Osmanmi boli ešte v živej pamäti. Urmín bol vtedy pohraničným mestečkom, v ktorom nechýbali podzemné únikové chodby ústiace vo vinohradoch smerom do Ivanky pri Nitre. Časté razie Osmanov z Budínskeho pašalíku si vynútili takéto refugiálne (ochranné) dielo. Vrchný obraz oltára, olejomalba s motívom Nanebovzatia Panny Márie, je tiež ťažko čitateľný.

Barokový sloh a Kostol sv. Ladislava

Sieňový Kostol sv. Ladislava reprezentuje zachovanú barokovú architektúru so všetkými prvkami a mobiliárom. Loď Kostola sv. Ladislava je 31,5 m dlhá, 9,35 m široká a jej výška dosahuje 10,2 m. Ide o monumentálnu zaklenutú loď s valenou klenbou s lunetami a výsečou, oválnymi oknami (volské oko), so striedaním horizontálnych bohato členených zalomených ríms, s vertikálnymi plochami pilastrov s nábežnými rímsami, ktoré sú vyplnené štukolustrom – imitujúcim červený mramor z maďarského Tardošu, konzoly s točenými volutami, hlavný oltár s dynamickými drevenými sochami. Po bokoch lode sú umiestnené dva menšie oltáre. Murivo (obnažené vo veži) je zmiešané, ide o pálenú tehlu kombinovanú s kameňom. Hrúbka steny dosahuje až 1,5 m. Krov je kombinovaný väznicový so stolicami. Veža s cibulovým tvarom a skružovým krovom sa vypína do výšky a tvorí dominantu obce. Nad vstupom do „žebráční“ pod vežou nachádzame prelomený segment. Vzácné točité vretenové dubové schodiská s dvadsiatimi schodnicami vedú do veže, inými sa dostanete na chórus s organom, ktorý postavila firma Gebrüder Rieger v roku 1890 ako

svoj opus 274. Hlavný vchod z východnej strany zabezpečujú masívne dubové dvere s pieskovcovou zárubňou (šambránou) s pätkami, v ktorej sú upevnené trňové oporné štítky (pánty). Na nich sú zavesené dvojkridlové dvere. Barokový interiér preteplujú dlažbové kocky o veľkosti 40 cm x 40 cm z červeného mramoru, ktoré boli privezené z Tardoša (Maďarsko). Vstup do kryty pred svätyňou zakrýva tiež veľká mramorová doska s rozmerom 1,2 m x 2 m.

Ján Šíma a Mária Navrátilová, 1898

Svadobná pieseň s odkazom na meno Antona Grasalkoviča (Kražalkovič) v zbierke Jána Kollára Národné spievanky

*Nemá Kražalkovič takých dvanásť koní,
čo by dohonily tvoj vienok zelený.
Tvoj vienok zelený do Dunaja spadne,
do Dunaja spadne nikdy neuvadne.
Ešte ja vylezem na najvyššú vežu,
ešte sa podívam kde muoj vienok vezú.
Vezú, ho vezú ho na tárnom vozíčku,
drží ho muoj milý v hodbávnom ručníčku.*

Svätenice

Pozoruhodné sú aj dve kamenné svätenice. Prvá je spojená so stĺpom podopierajúcim chórus. Táto svätenica, vysoká 1,15 m, je zložená z dvoch častí: okrúhlejšej misy a štvorhranného sokla. Okrúhla misa má spodné laloky v tvare lastúry a dno už poznačené hrubšou vrstvou vodného kameňa. Vytesaná je zo šedého kremičitého pieskovca z neznámej lokality. Drobiaci sa povrch a rozrušenie kameňa v strede z vrchu misy, ako aj laloky v spodnej časti (podľa vrstiev usadeného pieskovca), svedčia o jej starobylosti. Rímsa nádoby je poškodená od slanej vody a vzlianjúcej vlhkosti steny, do ktorej je svätenica zamurovaná. Druhú časť tvorí štvorhranný sokel s početnými balustrovými oblinami s veľkou pätkou. Materiál je opäť šedý hrubozrnný pieskovec. Päťka má poškodenú modeláciu. Ná-

tery, ako epoxidová lazúra, malta, kléber, farba hnedá (olejová?), obmedzili difúziu (dýchanie kameňa), zapríčinili vzlianie vlhkosti z podlahy, čo spôsobilo jeho deštrukciu. Objekt je pravdepodobne sekundárne umiestnený do piliera chóru. Nie je vylúčené ani to, že bola transferovaná z Kostola Panny Márie, predchodcu terajšieho kostola. Svätenica môže byť z obdobia renesancie.

Druhá svätenica, vysoká 1,5 m, nesie rýdze barokové znaky. Misa v tvare morskej lastúry vytesaná do bieleho pórovitého travertínu bola sekundárne premaľovaná na červeno, aby splynula s podstavcom. Podopiera ju plochá doska z červeného tardoškého mramoru. Pripomína epitaf a nesie barokový basreliefný ornament točených volút.

Svetlo – mystérium priestoru

Vitrazové okno vo svetlici, v tzv. grófovni, bolo pravdepodobne transferované zo staršej stavby z neznámej lokality. Svetlica bola pristavená až v 19. storočí. Svetlo v interiéri chrámovej architektúry evokuje podobenstvo pozemského zápasu dobra so zlom. Slniečnej lúče prenikajú cez pozdĺžne okná vo svätyni, podobne aj cez oválne a pozdĺžne okná bočných stien lode. Presvetlené lunety takto ostro zvýrazňujú tvary stropnej klenby. Priestor pod chórusom sa ponára do šerosvitu spolu s dvomi svednicami. Všadeprítomný oblúk pripomína nebeskú klenbu. Zvlášť v období baroka obľúbený šerosvit posilňoval dramatickosť, emócie tušeného. Viera a svetlo tvoria neoddeliteľný celok. Tma upomína na poblúdenie a hriech. Neustály zápas svetla a tmy sa podobá vzostupom a pádom v našich životoch.

Zvuk – mystérium času

Neopakovateľnú emóciu nám prináša akustika. Vďaka proporčným (matematickým) zákonitostiam architektúry a obrovského rezonátora, dutiny lode, sa zvuk transformuje, zosilňuje a vznikajú alikvotné tóny. Liturgické slovo, spev veriacich a hlas organových píšťal prenášajú človeka do stavu rozjímania.

Kostolná veža

*Dolu pri Urmíne ospalá rovina,
kostolná veža ten horizont pretína,
jagavé zvonenie na mestskom návrší
zo všetkých strán počúvali naše uši,
privráva sa tristo rokov každej duši,
srdce zvonov pre radosť i pre žiaľ búši,
čas sa dodnes sype z trámov starej strechy
meria naše činy, cnosti aj hriechy,
z výsosti stien tehlových a kameňa
Stvoriteľdáva každý deň znamenia,
by sa stala v ľudskej duši premena.*

Robert Žilík

Mobiliár

Mobiliár kostola tvoria aj dva rady dubových lavíc, dlhých takmer 2,8 m a vysokých 1,2 m. Vytvorili ich miestni stolári z rodiny Kováčovcov, bratia Alojz a Michal, v roku 1921. Sú tu dve spovednice, kľačadlá, skriňa v sakristii, sochy svätých, nový mramorový obetný stôl a krstiteľnica. Kedysi jestvovala baroková kazateľnica, ktorá bola odstránená a odstránený bol aj stroj vežových

hodín. Vo veži sú tri zvony. Samotná veža od zeme po makovicu, na ktorej je uchytovaný kríž, má výšku 35 m. V makovici bolo zvykom ukryť odkaz staviteľov v podobe písomného zvitku. To je zatiaľ pre nás tajomstvom.

Napísal Robert Žilík

Spomienky a vyznania

Na otvorenie krypty spomína Miroslav Kostolný, dekan, ktorý bol duchovným v Mojmírovciach v rokoch 2001 – 2006:

„K otvoreniu krypty prišlo tak, že sa vtedy brúsila a voskovala dlažba, ten kameň, ktorým je krypta privalená, trochu vyč-

nieval. Tak prišlo k tomu, že by bolo dobré otvoriť kryptu. Snažili sme sa otvárať, nešlo nám to. Potom sme prišli na to, že kameň je zablokovaný. Na pravej strane sme vytiahli dve dlažobné kocky a našli takú akoby západku, tú sme potiahli a kameň uvoľnili. Ja som vošiel do krypty po schodoch (neboli tehlové), ocitol som sa v ta-

kej miestnosti štyrikrát tri metre. Strop bol rovný. Bolo tam uložených asi šesť drevených rakiev, za tými rakvami bola murovaná stena a v stene okno. Priblížil som sa k tomu oknu, zasvietil som cez okno. Tam bola ďalšia krypta, tam bolo podstatne viac rakiev, presne si nepamätám, ale boli tam aj detské rakvy. Celkovo tie rakvy boli v zlom stave, pretože tam bolo nesmierne vlhko. Pod takzvanou grófovňou, čo bola miestnosť napravo od oltára, kde sedávali členovia hunyadyovského rodu, sa nachádza vetrací otvor, ktorý bol zakrytý. Až keď sa robilo námestie, vetrací otvor odkryli, znížila sa výška terénu – chodníkov. Druhá krypta (za murovanou stenou) išla pod grófovňu a pod oltár. Stropy boli rovné, nie klenbové, rakiev tam bolo veľa drevených a bola tam aj cínová. Fotografia nebola urobená. Kameň bol problém dvihnúť – asi pol dňa roboty. Nebolo to tak hlboko, podlaha v kostole má asi jeden meter hrúbku, a v dvojmetrovej hĺbke boli rakvy. Dalo sa stáť vzpriamene. Rakvy boli vo veľmi zlom stave kvôli už spomínanej vlhkosti.“

Na kostol a prvé sväté prijímanie spomína Robert Žilík:

„Bol som ešte malý predškoláčik, keď ma starí rodičia brávali do nášho kostola. Nevynechali ani jednu nedeľu. Pána farára Volanina som mal rád, lebo bol milý a blízky ľudu. V kostole ma ohromovali sochy, krásna baroková kazateľnica, zvučný hlas organu, keď si zaň sadol pán Ladislav Čanaky. V ušiach mi dodnes bijú zvonivé úderý srdca zvonov. Žiaľ, dnes sú takmer umlčané, sú elektronicky riadené. Čisto hypoteticky, zvonári za tých 300 rokov urobili len po vretenových schodniciach do veže 13 140 000 krokov. Pamätám si dobre na kostolníka a zvonára Lajka Tótha, ako chodil po vretenových zoderatých dubových schodoch do veže. Pomocou lana rozozvučal zvon – raz

malý umieračik, alebo zvolával zvonením na pobožnosť. Dalo sa vtedy rozoznať, či zomrel dospelý, či dieťa. Nielen zvonenie, ale aj majestátna veža, jej typická silueta, ma už zďaleka víta, keď sa vraciam z ciest a ubezpečuje ma, že tam je môj domov, hroby predkov i vyše 60 prežitých rokov. Z tých 300 rokov existencie Kostola sv. Ladislava je to pätina.“

Tej noci pred prijímaním som bol dosť rozrušený, veď prvé sväté prijímanie je len raz v živote. Stretnutie malého človečika s veľkým Bohom sa dá „pozemskými“ očami len ťažko vidieť. Ak žijete v rodine, v dedine, v krajine, kde cítite lásku, už ste bližšie k predstave. Svetlo sviečok, vôňa tymianu v nose, tajomné šero v kútoch kostola i v spovednici obťažkanej hriechmi predkov – rodákov v ich ľudskej nedo-

konalosti, starodávna polorozpadnutá svätenička, v ktorej sa „kúpali“ prsty tisícov rúk tých, čo už nie sú s nami, to všetko mi akosi kontrastovalo s dokonalosťou Boha. A tak sa mi v noci prísnilo, že veži nášho kostola narástli veľké biele krídla, aby sa vzniesla aspoň na chvíľu k nebeským výšinám. Dlhو stáť na jednom mieste je ťažké, zažíval som to ako dieťa na svätej omši. Kostol je bránou, ktorou odchádzali rodáci z tohto sveta viditeľného, pozemského, ako sa vravievalo, na

druhý svet. Zádušnou omšou sa uzavrela pozemská púť. Telo na cintorín a duša do večnosti pre nás nepochopiteľného času a neznámeho priestoru. Kostol je nádej, radosť i útecha pre živých. Je to zhmotnené úsilie postaviť i zachovávať túto obrovskú stavbu. Nie nadarmo sa hovorilo: „Roboty jak na kostole“. Kostol upomína na náš poriadok v tele i duši. Ak to tak nie je, ľudia poznamenajú: „Volačo neni v porádku s kostolným rádom“.

Magdaléna Luptáková, rod. Líšková, spomína:

Čo znamená pre mňa a pre naše veriace farské spoločenstvo Kostol sv. Ladislava? Náš kostol, Boží chrám, je nám veľmi vzácný a drahý, je našou identitou. V ňom sme prijali sviatosť krstu, základ našej kresťanskej identity, stali sme sa členmi Cirkvi. Zápisom do matriky narodených a pokrstených sme boli zaradení do genealogickej línie našich pokrstených pred-

kov, z generácie na generáciu. Za uplynulých tristo rokov približne 10 generácií. V tomto kostole sme prijali aj ostatné sviatosti. Navštevovali sme ho ako dom Boží, pre osobnú modlitbu a pre liturgické slávenie spoločenstva Cirkvi. Tu sme Boha oslavovali, ďakovali, odprosovali. Ale asi najviac prosili, prosili pri osobných a rodinných problémoch, s dôverou a nádejou, že budeme lepšími a užitočnejšími pre dobro rodiny a spoločnosti. Pane, nech sa ti za tento 300-ročný dar chrámu vzdáva večná vďaka.

Kňazi od posviacky Kostola sv. Ladislava

1711 - 1734

Ondrej Ernei

1734 - 1749

Ján Lukáš Gelért

1749 - 1776

Mikuláš Nozdrovický

1776 - 1780

Ján Krstiteľ Janič

1780 - 1809

Jozef Alojz Berzáci

1809 - 1847

Jozef Márkly

1847 - 1864

Gašpar Šquor

1864 - 1879

Florián Čergeó

1879 - 1898

Jozef Brühl

1898 - 1943

Rudolf Bilek

1943 - 1944

Ján Venger

1944 - 1952

Rudolf Janik

1952

Silvester Rak

1953 - 1969

Ján Volanin

1969 - 1989

Ladislav Šimončík

1990 - 1995

Ladislav Kuna

1995 - 1999

Ján Šnajder

2000 - 2001

Jozef Poláček

2001 - 2006

Miroslav Kostolný

2006 - 2008

Peter Valent

2008 - 2019

Peter Mlynka

2019 -

Jozef Marko

300 rokov Kostola sv. Ladislava v Mojmírovciach (1721 – 2021)

Vydavateľ

Obec Mojmírovce

Napísali a zostavili

Robert Žilík, Tatiana Ivanová,
Edita Filipová

Maľby

Helena Šímová

Fotografie

Jaroslav Horváth,
Robert Žilík, Peter Ďuriš,
Regionálne múzeum Mojmírovce,
Štátny archív v Nitre

Grafická úprava

Pavol Doman

2021

